

УДК 37.013.3

Р. В. Жалій

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПРАКТИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ**

Інновації в освіті – це тема, яка порушується в публікаціях, обговорюється під час наукових заходів, є предметом вивчення окремої науки – інноватики. Однак суто теоретичний матеріал навряд чи стане в нагоді під час здійснення освітньої діяльності без конкретних практичних рекомендацій щодо застосування інноваційних технологій.

Інноваційні технології відіграють велику роль для активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення професійно-орієнтованих навчальних дисциплін. Однак навчальна дисципліна «Фізичне виховання» не повинна перетворюватися в «меншовартісну», а, навпаки, ставати цікавою, обов'язковою, необхідною для сучасного здобувача вищої освіти. Тому використання інноваційних технологій фізичного виховання здобувачів вищої освіти є пріоритетним напрямком діяльності колективів науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти.

Окреслена проблема знайшла своє відображення в дослідженнях В. Бурової, котра висвітлює особливості розвитку обдарованої особистості засобами інноваційних технологій [1]. У науковій розвідці Н. Власенко розглядаються інноваційні технології на роках фізичної культури в умовах закладу загальної середньої освіти [2]. У своїй статті І. Волощук простежується використання інноваційних технологій у керуванні науково-дослідницькою діяльністю студентів [3]. Наукове дослідження Л. Габенко досліджується специфіка застосування інноваційних технологій у навчально-виховному процесі [4]. У публікаціях Р. Жалія й Т. Жалій йдеться про методику використання таких інноваційних форм роботи як «здоров'язберігаючий сторітелінг» та «правовий айстопінг» [5–6]. Нормативно-правову основу нашого дослідження склали Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» [7–8]. У колективній публікації Т. Височанської, В. Коваль, Г. Конончук, О. Місюри вивчаються інноваційні технології на уроках та в позакласній діяльності [9], а дослідник В. Кашуба розглядає інноваційні технології в сучасному спорті [10]. У науковій розвідці В. Мокляка простежується процес упровадження інноваційних технологій в освітній процес вищого навчального закладу [11]. Л. Штефан порушує проблему класифікації педагогічних інновацій [12], а Г. Щекатунова з'ясовує специфіку впровадження педагогічних інновацій як механізм ефективного розвитку загальноосвітнього навчального закладу [13].

Окреслена проблема має теоретичне й методичне спрямування. Тому серед понять та альтернативних критеріїв класифікації інноваційних технологій варто виділити необхідність використання інновацій як цілеспрямованих змін, які вносять у середовище впровадження нові стабільні елементи й викликають перехід системи з одного стану до іншого. Методичні особливості застосування інноваційних технологій викристалізуються в процесі щоденної діяльності, викладання навчальних занять із фізичного виховання.

Метою статті є висвітлення теоретичних питань поняття й видів інноваційних технологій та методичні особливості їхнього використання.

Інноваційні технології в освітньому процесі вищої школи ми розглядаємо як нововведення, спрямовані на підвищення рівня пізнавальної діяльності студентів, підвищення інтересу сучасної молоді до навчальних занять із фізичного виховання, позанавчальної секційної діяльності тощо.

Відповідно до норм Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. Інноваційну діяльність законодавець тлумачить як «діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [13, с. 24].

Основними видами інноваційних технологій, які ми використовуємо в процесі практичної діяльності – це «здоров'язберігаючий сторітелінг», «валеологічний айстопінг», «здоров'язберігаючий бульвар», «валеологічний десант» та ін. Практичні заняття з фізичного виховання повинні передбачати обов'язкові тренінгові елементи, порушення важливих питань сьогодення, вивчення життєвих історій спортсменів, їхніх досягнень тощо. Окремим пріоритетом мають бути досягнення земляків – атлетів із Полтавщини, спілкування з учасниками Олімпійських і Параолімпійських ігор, чемпіонами світу, Європи, України [5–6].

Важливим напрямком реалізації освітньої політики на сучасному етапі є реалізація принципу академічної свободи. Принцип академічної свободи передбачає самостійність та незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом [7]. Його реалізація уможливується завдяки автономії закладу вищої освіти в розумінні його самостійності, незалежності і відповідальності в прийнятті рішень

стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених законодавством. Інноваційні технології навчання є важливою складовою в контексті реалізації цього важливого принципу. Вибір освітніх програм та темп навчання, форма освітньої діяльності та перелік вибіркового дисциплін – це права студентів, якими на практиці підтверджується академічна свобода, передбачено Законом України «Про вищу освіту» [8]. На рівні підзаконних актів пропонується кілька моделей упровадження фізичного виховання в освітній процес. Тому окрім основної навчальної програми, обов'язковими складовими яких є такі модулі як «Загальна фізична підготовка», «Гімнастика», «Легка атлетика», «Спортивні ігри», студенти мають право на вибір секційних занять, зважаючи на спортивну спеціалізацію, власний інтерес та свої здібності, тестування яких повинно здійснюватися на початку кожного навчального року [4; 9].

Методичними вимогами для проведення занять із використанням інноваційних технологій в освітній діяльності є такі: обізнаність студентів щодо форми проведення заняття (технології), дотримання правил гри, форми його проведення. Тому під час використання сторітелінгів, студенти готують цікаві факти біографії спортсменів – олімпійців, параолімпійців, земляків, знайомих, для айстопінгу вони вивчають емблеми спортивних команд, для бульвару – готують роздаткові матеріали й розповсюджують їх на вулиці з інформативно-довідковими даними [2–3].

Залучення молоді до проведення навчальних занять є важливою умовою результативності таких занять. Тому як співмодераторів чи (та) тьюторів залучаємо студентів до організації та проведення навчальних занять. Така діяльність передбачає оцінювання їхньої активності під час занять, рівень теоретичних знань та підготовки матеріалів для студентів академічної групи. Під час проведення навчальних занять з використанням інноваційних технологій з фізичного виховання організатор може використовувати психологічні ігри, дидактичні ігри, тренінгові елементи для концентрації уваги чи рефлексії, проектну діяльність.

Оскільки в ЗВО освітній процес здійснюється в таких формах: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи, а основними видами навчальних занять у закладах вищої освіти є: лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, важливим є висвітлення інноваційних технологій як інструментів набуття знань та прищеплення вмінь для сучасних здобувачів вищої освіти [1; 6].

Основними вимогами для проведення навчального заняття інноваційної форми є: ґрунтовна підготовка для проведення такого заняття (теоретичний та методичний блоки), використання різноманітних

форм активізації пізнавальної діяльності студентів, широке залучення аудиторії до спільної діяльності (наприклад, проектної), розроблення системи оцінювання освітньої діяльності студентів. Отже, інноваційні форми проведення навчальних занять є важливими в умовах сучасної освітньої діяльності, зважаючи на попит і вимоги сучасного здобувача вищої освіти. Інноваційні форми, методи, прийоми передбачають стимулювання активності студентів, виховання культури мовлення, толерантності в сприйнятті іншої думки, навіть відмінної від власної.

Отже, підбиваючи підсумки, вкажемо, що основні проблеми теоретичного та практичного планів, пов'язані з використанням освітніх інновацій у навчально-виховному процесі вищої школи, є важливою проблемою сучасної педагогічної інноватики. Актуальність використання інновацій як цілеспрямованих змін, які вносять у середовище впровадження нові стабільні елементи й викликають перехід системи з одного стану до іншого, у контексті освітньої діяльності є пріоритетними. Оскільки складовими освітньої діяльності згідно з нормами чинного законодавства є навчальна, наукова, інноваційна, інноваційну форму ми визначаємо як організацію змісту освітньої діяльності, яка найбільш ефективно сприятиме засвоєнню результатів навчання. Останніми є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. У процесі власної практичної діяльності ми переконалися про прямо пропорційну залежність використання інноваційних технологій та рівня пізнавальної активності здобувачів освіти.

Подальшими напрямками наукових пошуків ми окреслюємо такі:

- висвітлення особливостей підготовки фахівців технічних спеціальностей у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки;
- розкриття процесу формування валеологічної компетентності здобувачів вищої освіти;
- етапи «валеологічного полілогу» учасників освітнього процесу.

Список використаної літератури

1. Бурова В. Розвиток обдарованої особистості засобами інноваційних технологій [Текст] / В. Бурова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. – № 3. – С. 14–16. **2. Власенко Н.** Інноваційні технології на роках фізичної культури [Текст] / Н. В. Власенко // Фізична культура в загальноосвітніх школах: проблеми та перспективи : зб. наук. праць : матеріали регіон. наук.-метод. семінару, 15 квіт. 2014 р. / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ф-т фіз. виховання, Каф. теорет. – метод. основ викл. спорт. дисциплін. – Полтава, 2014. – С. 12–18. **3. Волощук І.** Використання інноваційних технологій у керуванні науково-

дослідницькою діяльністю студентів [Текст] / І. Волощук /// Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка; гол. ред. М. І. Степаненко. – Полтава, 2016. – Вип. 17. – С. 40–46. **4. Габенко Л.** Використання інноваційних технологій у навчально-виховному процесі [Текст] / Л. Габенко // Психолог. – 2015. – верес. (№ 17-18). – С. 43–47. **5. Жалій Р.** «Здоров'язберігаючий сторітелінг»: поняття, методика застосування в процесі формування валеологічної компетентності // Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка : зб. наук. праць [ред.кол., гол. ред. Л. М. Рибалко]. – Полтава : ПолтНТУ імені Ю. Кондратюка. – 2017. – Вип. II. – С. 189–198. **6. Жалій Т.** «Правовий айстоїнг»: методика використання в процесі вивчення гуманітарних дисциплін // Гуманітарний вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. – 2017. – Вип. II. – С. 78–87. **7. Закон України** «Про освіту» від 05.09.2017 р. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. **8. Закон України** «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. **9. Інноваційні** технології на уроках та в позакласній діяльності [Текст] / Т. В. Височанська, В. С. Коваль, Г. В. Конончук, О. С. Місюра // Біологія. – 2017. – № 1/2. – С. 2–32. **10. Кашуба В.** Инновационные технологии в современном спорте [Текст] / В. Кашуба // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2016. – № 1. – С. 46–57. **11. Мокляк В.** Упровадження інноваційних технологій в освітній процес вищого навчального закладу [Текст] / В. Мокляк // Дидаскал. Упровадження інновацій як чинник єдності педагогічної теорії та освітньої практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (20-21 листоп. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – 2013. – № 13. – С. 181–183. **12. Штефан Л.** Проблема класифікації педагогічних інновацій [Текст] / Людмила Штефан // Новий колегіум. – 2009. – № 6. – С. 48–55. **13. Щекатунова Г.** Впровадження педагогічних інновацій як механізм ефективного розвитку загальноосвітнього навчального закладу [Текст] / Ганна Щекатунова // Рідна школа. – 2010. – № 6. – С. 23–26.

Жалій Р. В. Інноваційні технології фізичного виховання здобувачів вищої освіти: поняття, види, практичні рекомендації для використання

У статті висвітлюються основні проблеми теоретичного та практичного планів, пов'язані з використанням освітніх інновацій у навчально-виховному процесі вищої школи. Вказується на актуальність використання інновацій як цілеспрямованих змін, які вносять у середовище впровадження нові стабільні елементи й викликають перехід системи з одного стану до іншого. У контексті освітньої діяльності (складовими якої є навчальна, наукова, інноваційна) інноваційну форму

автор визначає як організацію змісту освітньої діяльності, яка найбільш ефективно сприятиме засвоєнню результатів навчання. Останніми є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. Зроблено висновок про прямо пропорційну залежність використання інноваційних технологій та рівня пізнавальної активності здобувачів освіти.

Ключові слова: інновація, інноваційна форма, здобувач освіти.

Жалий Р. В. Инновационные технологии физического воспитания соискателей высшего образования: понятие, виды, практические рекомендации для использования

В статье освещаются основные проблемы теоретического и практического планов, связанные с использованием образовательных инноваций в учебно-воспитательном процессе высшей школы. Указывается актуальность использования инноваций как целенаправленных изменений, которые вносятся в среду внедрения новые стабильные элементы и вызывают переход системы из одного состояния в другое. В контексте образовательной деятельности (составляющими которой является учебная, научная, инновационная) инновационную форму автор определяет как организацию содержания образовательной деятельности, наиболее эффективно способствовать усвоению результатов обучения. Последними являются знания, умения, навыки, способы мышления, взгляды, ценности, иные личные качества, которые можно идентифицировать, спланировать, оценить и измерить и которые лицо способно продемонстрировать после завершения образовательной программы или отдельных образовательных компонентов. Сделан вывод о прямо пропорциональную зависимость использования инновационных технологий и уровня познавательной активности соискателей образования.

Ключевые слова: инновация, инновационная форма, соискатель образования.

Zhaliy R. Innovative Technologies of Physical Education of Higher Education Graduates: Concepts, Types, Practical Recommendations for Use

The article covers the main problems of theoretical and practical plans related to the use of educational innovations in the educational process of higher education. In connection with reforming the system of higher education, today the great attention is paid to optimization of the educational process, improvement of forms of activization of cognitive activity of students, use of innovative educational technologies. Classes in higher education should be cognitive, interesting and full of use of interactive exercises, training methods, dialogues and polygons, new forms of work. It is

indicated by the urgency of using innovations as purposeful changes that introduce into the environment new stable elements and cause the transition of the system from one will be to another. In the context of educational activities (the components of which are educational, scientific, innovative), the author determines the innovative form as organizing the content of educational activities, which will most effectively promote the learning outcomes. The latter are knowledge, skills, skills, ways of thinking, views, values, other personal qualities that can be identified, planned, measured and measured, and which individuals can demonstrate after the completion of an educational program or individual educational components. For example, a method of using pohotelling is considered, during which the use of stories from the life and professional activity of professional athletes, amateur athletes, students of institutions of higher education, which have their own achievements or records, is considered. The conclusion is made about the direct proportional dependence of the use of innovative technologies and the level of cognitive activity of the educational curriculum.

Key words: innovation, innovative form, education provider.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2018 р.

Прийнято до друку 25.05.2018 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Бабич В. І.

УДК 378.14

С. А. Крошка, В. В. Ляшенко

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СПОРТИВНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЛИСИЧАНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

Інноваційна динаміка світових тенденцій розвитку вищої освіти вимагає від України вибору випереджувальної моделі підготовки фахівців із вищою педагогічною освітою [4]. Інновації стають суттєвим механізмом щодо здійснення процесу позитивного розвитку майбутніх фахівців, зокрема спеціалістів у галузі «Фізичне виховання», де необхідне оновлення змісту підготовки фахівців.

Таким чином, з'являється потреба у запровадженні моніторингової системи спортивного вдосконалення з метою забезпечення її повноцінного функціонування і прогнозування оптимального розвитку [1; 3].

Мета: розкрити особливості запровадження моніторингу спортивної майстерності та зробити порівняльний аналіз досягнень серед студентів Лисичанського педагогічного коледжу.

На початку 2012-2013 н.р. викладачами циклової комісії фізичного виховання ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського